

Diccionari de locucions i expressions llatines de l'àmbit parlamentari

Introducció

Aquest *Diccionari de locucions i expressions llatines de l'àmbit parlamentari*, elaborat pel Departament d'Assessorament Lingüístic del Parlament de Catalunya, a partir del recull *Locucions i expressions llatines*, i amb el suport del Centre de Terminologia TERMCAT, aplega termes habituals de l'àmbit jurídic. En aquest àmbit és molt habitual l'ús de locucions llatines com a recurs de simplificació i d'estalvi en el discurs, ja que són expressions fixades des de fa segles, que remeten a una jurisprudència històricament assentada com és la del dret romà i que inclouen un fort contingut semàntic. Això fa que, concretament en l'àmbit parlamentari, que és la instància on s'elaboren les lleis, la forma i el significat de les locucions llatines sigui una de les qüestions que generen més consultes, tant per als textos escrits com per a les intervencions orals.

D'acord amb això cal diferenciar, d'una banda, l'ús que es pot fer de les locucions llatines en els discursos i intervencions orals, en els textos parlamentaris no normatius i en la part expositiva de les normes i, d'altra banda, l'ús que se'n pot fer en els textos normatius. En general, en els discursos i els textos no normatius s'admeten les locucions i expressions llatines com un recurs retòric, però en els textos normatius, d'acord amb els principis de claredat i comprensibilitat que els són inherents, és preferible emprar les formes catalanes equivalents. Per això mateix aquest diccionari dona pautes tant per a la llengua escrita com per a la llengua oral, amb la finalitat que sigui una guia pràctica de consulta per al personal de l'Administració parlamentària i l'Administració de justícia, els representants polítics, els tècnics que els assessoren i que en revisen els textos, docents i estudiants de dret i altres disciplines, com les ciències polítiques o els estudis lingüístics en general, relacionades amb la tasca parlamentària, i el públic en general.

El Diccionari no inclou, ni de bon tros, tot el repertori de locucions i expressions adoptades directament del llatí que s'empren en les llengües modernes, sinó tan sols les més habituals i conegudes i, entre aquestes, les que s'apliquen amb més freqüència en el llenguatge jurídic i parlamentari. Cada article del Diccionari correspon a una locució llatina i, a més d'una breu definició, inclou les frases equivalents que hi pugui haver en català i en castellà i una traducció literal al català, especifica quin és l'ús correcte de l'expressió, fa esment de les possibles variants, sobretot les incorrectes, que cal evitar, i en posa almenys un exemple extret de textos jurídics o d'intervencions i discursos de l'àmbit parlamentari.

Cal recordar que les locucions llatines es consideren estrangerismes i per això, quan s'inclouen en un text català, s'han d'escriure en cursiva i sense accents gràfics, d'acord amb les convencions gràfiques dels textos llatins. L'excepció són els llatínismes que ja tenen entrada en el *Diccionari de la llengua catalana*, de l'Institut d'Estudis Catalans, que s'escriuen en rodona i amb les adequacions que s'hi hagin fet perquè normativament ja es consideren formes catalanes. En aquest recull, el consultant es trobarà aquests casos normatius precedits del codi de llengua *ca* (català) i, quan la pronunciació no coincideixi amb la pròpia d'un parlant de la llengua catalana,

seguits també de la indicació [la] (llatí). Aquesta marca, per tant, no indica que es tracta d'una locució d'origen llatí, sinó que la pronunciació llatina que s'hi dona difereix de la catalana.